

POSTANOWIENIE

Dnia 22 stycznia 2013 roku

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jerzy Geisler (spr.)

Sędziowie: SA Karol Ratajczak

SA Piotr Górecki

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2013 roku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku **P. M.**

o prawo pomocy prawnej innym państwie członkowskim Unii Europejskiej

na skutek zażalenia wnioskodawcy

na zarządzenie Przewodniczącego I Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w Koninie

z dnia 29 listopada 2012 roku, sygn. akt: I Co 55/12

postanawia:

uchylić zaskarżone zarządzenie i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Koninie.

SSA P. Górecki SSA J. Geisler SSA K. Ratajczak

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem Przewodniczący I Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w Koninie zwrócił wniosek na podstawie art. 23 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 17.12.2004 r. w sprawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonych w państwach Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy podniósł, że wnioskodawca, pomimo prawidłowego wezwania, nie uzupełnił braku formalnego wniosku albowiem nie złożył oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, zawierających pełną informację o dochodach rodziny, tj. w zakresie dotyczącym współmałżonka, nadto w świetle pisma z dnia 19.08.2010 r. Działu Wypadków przy Pracy z D., (...)G. we Francji, uznającego odpowiedzialność co do zasady, wniosek nie przedstawia okoliczności faktycznych sprawy.

Zażalenie na powyższe zarządzenie złożył wnioskodawca, zaskarżając je w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez nadanie sprawie dalszego biegu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie wnioskodawcy zasługiwało na uwzględnienie.

Ustawa z dnia 17.12.2004 r. o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonych w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania (zwanej dalej ustawą) określa m.in. zasady, warunki i tryb przyznawania osobom fizycznym mającym miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej prawa pomocy na potrzeby postępowania w sprawach cywilnych, które mogą być wszczęte lub jest prowadzone w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej. W sprawach nieuregulowanych w cyt. ustawie do postępowania w przedmiocie przyznania prawa pomocy stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego oraz ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (art. 3).

W myśl art. 21 ust. 1 ustawy, wnioskodawca, który ma miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej, ubiegający się o prawo pomocy w postępowaniu, które ma być wszczęte lub jest prowadzone w innym państwie członkowskim, może złożyć wniosek o przyznanie tego prawa również za pośrednictwem sądu okręgowego właściwego dla miejsca jego zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej.

Wniosek sporządza się na urzędowym formularzu, o którym mowa w art. 9 ust. 2, w języku polskim oraz w języku wymaganym przez prawo państwa członkowskiego, do którego wniosek ma być przekazany. Do wniosku dołącza się dokumenty potwierdzające zawarte w nim dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania wnioskodawcy oraz dokumenty potwierdzające obywatelstwo, miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu wnioskodawcy, a jeżeli wnioskodawca nie ma obywatelstwa państwa członkowskiego - dokument potwierdzający, że wnioskodawca przebywa w Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z prawem polskim. Dokumenty te składa się także w tłumaczeniu na język wymagany przez prawo państwa członkowskiego, do którego wniosek ma być przekazany, dokonany przez osobę uprawnioną do dokonywania tłumaczeń według prawa państwa członkowskiego. (art. 22 ustawy)

Sąd, do którego wpłynął wniosek o przyznanie prawa pomocy w innym państwie członkowskim, bada, czy wniosek odpowiada warunkom formalnym określonym w art. 22. Jeżeli wniosek nie odpowiada warunkom, o których mowa w art. 22, przewodniczący zwraca do jego uzupełnienia lub poprawienia, **wskazuje braki we wniosku, udziela wskazań co do sposobu ich usunięcia, zakreślając wnioskodawcy stosowny termin.** W razie nieusunięcia przez wnioskodawcę w terminie braków przewodniczący zwraca wniosek. (art. 23 ustawy)

W myśl art. 26 ustawy wnioskodawca, który złożył wniosek o przyznanie prawa pomocy w postępowaniu, które ma być wszczęte lub jest prowadzone w innym państwie członkowskim, za pośrednictwem sądu okręgowego, może uzyskać także w Rzeczypospolitej Polskiej prawo pomocy na potrzeby tego postępowania w zakresie:

1)zwolnienia od wydatków obejmujących koszty tłumaczenia wniosku o przyznanie prawa pomocy w innym państwie członkowskim oraz niezbędnych dokumentów uzasadniających ten wniosek;

2)ustanowienia adwokata albo radcy prawnego w celu udzielenia przez niego wnioskodawcy pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej na potrzeby postępowania, które ma być wszczęte lub jest prowadzone w innym państwie członkowskim, do dnia otrzymania wniosku o przyznanie prawa pomocy przez właściwy organ tego państwa członkowskiego.

Zgodnie z art. 27 ustawy Skarb Państwa ponosi koszty ustanowienia adwokata albo radcy prawnego oraz tłumaczenia, o którym mowa w art. 26 pkt 1.

Sąd przyznaje prawo pomocy, jeżeli wnioskodawca wykaze, że nie jest w stanie ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny kosztów, o których mowa w art. 26. (art. 29 ustawy)

Zgodnie z art. 30 ustawy adwokat lub radca prawny ustanowiony dla osoby korzystającej z prawa pomocy, o którym mowa w art. 26, działa do chwili, w której zostanie poinformowany przez sąd o otrzymaniu wniosku o przyznanie prawa pomocy w innym państwie członkowskim przez właściwy organ tego państwa.

Zgodnie § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6.12.2005 r. w sprawie określenia wzoru i sposobu udostępniania urzędowego formularza wniosku o przyznanie prawa pomocy oraz określenia wzoru urzędowego formularza przekazania wniosku o przyznanie prawa pomocy, wzór urzędowego formularza wniosku o przyznanie prawa pomocy określa załącznik do decyzji Komisji nr 2004/844/WE z dnia 9 listopada 2004 r. ustanawiającej wzór formularza wniosku o pomoc prawną zgodnie z dyrektywą Rady 2003/8/WE w celu usprawnienia dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sporach transgranicznych poprzez ustanowienie minimum wspólnych zasad odnoszących się do pomocy prawnej w sporach o tym charakterze (Dz. Urz. UE L 365 z 10.12.2004, str. 27).

W myśl § 3 ust 1 cyt rozporządzenia urzędowe formularze wniosku o przyznanie prawa pomocy, także w innych językach urzędowych Unii Europejskiej, udostępnia się nieodpłatnie w budynkach sądów rejonowych i ich wydziałów zamiejscowych oraz w budynkach sądów okręgowych, ich ośrodków zamiejscowych i wydziałów zamiejscowych, łącznie z informacją o języku lub językach, w jakich można złożyć wniosek w poszczególnych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Zgodnie z § 3 ust. 2 Ministerstwo Sprawiedliwości nieodpłatnie udostępnia wzory urzędowych formularzy za pośrednictwem internetu, na stronach oznaczonych www.ms.gov.pl, łącznie z informacją, o której mowa w ust. 1.

Z powyższego wynika, że postępowanie to może toczyć się niejako dwutorowo. Zasadniczy wątek dotyczy złożenia wniosku o prawo pomocy w postępowaniu, które ma być wszczęte w innym państwie członkowskim. Drugi wątek, uboczny, dotyczy złożenia wniosku udzielenie w Rzeczypospolitej Polskiej prawa pomocy zakresie zwolnienia od wydatków obejmujących koszty tłumaczenia oraz ustanowienia pomocy adwokata lub radcy prawnego na potrzeby postępowania zasadniczego. Ten ostatni wniosek może być złożony w sytuacji gdy wnioskodawca złożył zasadniczy wniosek o prawo pomocy.

Jeśli wnioskodawca złoży oba wnioski to każdy z nich musi być rozpoznany. Oba rozstrzygnięcia podlegają zaskarżeniu. Logika nakazuje rozpoznanie drugiego z nich w pierwszej kolejności, skoro jego uwzględnienie spowoduje, że w dalszych czynnościach wnioskodawca będzie korzystał ze zwolnienia od wydatków i ewentualnie będzie wspierany przez profesjonalnego pełnomocnika.

Zarządzeniem z dnia 25.10.2012 r. Przewodniczący wezwał wnioskodawcę do uzupełnienia braków wniosku o prawo pomocy w postępowaniu, które ma być wszczęte w innym państwie członkowskim m.in. poprzez złożenie wniosku na urzędowym formularzu oraz czy wniosek ten dotyczy też ustanowienia adwokata lub radcy prawnego w celu udzielenia pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej na potrzeby postępowania, które ma być wszczęte w innym państwie członkowskim.

Jeżeli wniosek o przyznanie prawa pomocy nie odpowiada warunkom formalnym, to obowiązkiem Przewodniczącego jest udzielenie wnioskodawcy wskazań co do sposobu ich usunięcia. Skoro wniosek, o jakim mowa w art. 22 ust. 1 ustawy sporządza się na urzędowym formularzu, który udostępnia się bezpłatnie w sądach, to należało druk urzędowego formularza dołączyć do wezwania o uzupełnienie braków. W niniejszym przypadku tego zaniechano. Tymczasem staranne wypełnienie formularza urzędowego gwarantuje przedstawienie wszystkich wymaganych informacji co do składanego wniosku.

Zauważyć trzeba, że wnioskodawca nie złożył wniosku na urzędowym formularzu, o którym mowa w art. 9 ust. 2 ustawy.

Złożył natomiast wniosek o przyznanie prawa pomocy, przyjąć należy w rozumieniu art. 26 ustawy, posługując się drukiem urzędowego formularza wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika procesowego z urzędu obowiązującym w sądownictwie administracyjnym.

W tej sytuacji w pierwszej kolejności należało rozpoznać wniosek o udzielenie pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej na potrzeby postępowania, które ma być wszczęte w innym państwie członkowskim, a dopiero po jego prawomocnym rozpoznaniu można będzie podejmować dalsze czynności dotyczące zasadniczego wniosku.

Zwrócenie wnioskodawcy wniosku na podstawie art. 23 ustawy okazało się przedwczesne.

Z uwagi na powyższe zażalenie skarżącego należało uwzględnić na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 398 kpc.

SSA P. Górecki SSA J. Geisler SSA K. Ratajczak